

พระราชบัญญัติสมาคมเพิ่มเติม

พ.ศ. ๒๔๕๗

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชปรารภการเกื้อหนุนประชาราษฎร์ซึ่งประกอบกสิกรรมการค้าขาย ทรงพระราชดำริเห็นว่า สหกรณ์คือสมาคมชนิดที่ราษฎรผู้ทำการเพาะปลูกแลหากินด้วยการทำของขายรวบรวมกันตั้งขึ้นเพื่อยังความจำเป็นให้เกิดแก่หมู่ด้วยวิธีรวมกำลังกันทำการบำรุงตนเองแลประหยัดค่าใช้จ่ายแต่ที่พอควร มิใช่ตั้งขึ้นเพื่อจะหากำไรมาจำแนกในหมู่สมาชิกนั้น สมาคมชนิดนี้ สมควรที่จะอยู่ในความตรวจตราของกรมพาณิชย์แลสถิติพยากรณ์ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เพราะเหตุนี้สมควรตั้งที่รับจดทะเบียนขึ้นในกรมพาณิชย์แลสถิติพยากรณ์สำหรับรับจดทะเบียนสหกรณ์แทนที่ทำการจดทะเบียนสมาคมซึ่งกล่าวในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสมาคม พ.ศ. ๒๔๕๗

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตราพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกชื่อว่า พระราชบัญญัติ
สมาคมเพิ่มเติม พ. ศ. ๒๔๕๕

มาตรา ๒ ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ตั้งที่ทำการจดทะเบียนสหกรณ์ ในกรมพาณิชย์แล
สถิติพยากรณ์กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

มาตรา ๔ สหกรณ์ทั้งปวงซึ่งตั้งขึ้นประกอบกิจการอยู่ในประเทศ
สยามนั้น ให้มีหนังสือขอจดทะเบียนมายังกรมพาณิชย์แลสถิติ
พยากรณ์

หนังสือขอจดทะเบียนนั้นต้องมีคนอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี ลงนาม
ไม่น้อยกว่า ๑๐ คน คนเหล่านั้นต้องอยู่ในภูมิลำเนาซึ่งกำหนด
เป็นแดนสหกรณ์

ผู้ขอจดทะเบียน ต้องยื่นสำเนาร่างข้อบังคับสหกรณ์มาให้กรม
พาณิชย์แลสถิติพยากรณ์ตรวจฉบับหนึ่ง แลเมื่อกรมนั้นต้องการ
ทราบข้อความอันใดในเรื่องสหกรณ์นั้น ให้ผู้ขอจดทะเบียนชี้
แจงให้ทราบทุกประการ

มาตรา ๕ ถ้ากรมพาณิชย์แลสถิติพยากรณ์เห็นว่า สมาคม
ซึ่งขอจดทะเบียนนั้นมีลักษณะเป็นสหกรณ์ตามข้อความในพระราช

วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๕๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ หน้า ๒๔๕

บัญญัตินี้แลทั้งได้ตรวจร่างข้อบังคับเห็นชอบแล้ว ก็ให้จดทะเบียน
นามสหกรณ์ สำนักใหญ่แห่งสหกรณ์ นาม ที่อยู่ แลการหาเงิน
ของบุคคลผู้ได้รับมอบให้เป็นผู้อำนวยการสหกรณ์ แลทั้งให้
รักษาข้อบังคับ ซึ่งเจ้าพนักงานได้ตรวจเห็นชอบ แลลงชื่อไว้เป็น
หลักฐานแล้ว ไว้ในที่ทำการจดทะเบียนฉบับหนึ่ง

มาตรา ๖ สหกรณ์ ซึ่งได้จดทะเบียนแล้วนั้น ให้ถือว่าเป็น
บุคคลโดยนิติสมมตคนหนึ่งต่างหากจากบุคคลทั้งหลาย ซึ่งรวมกัน
เป็นสมาคมนั้น

มาตรา ๗ ข้อบังคับสหกรณ์ ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้วนั้น จะ
แก้ไขได้ต่อเมื่อกรมพาณิชย์แลสถิติพยากรณ์ ได้เขียนหนังสือ
อนุญาตให้แก้ไขได้ ข้อบังคับซึ่งแก้ไขเช่นนั้นให้มีสำเนาซึ่งได้ลงชื่อ
เป็นหลักฐานเก็บไว้ในที่ทำการจดทะเบียน

มาตรา ๘ ให้กรมพาณิชย์แลสถิติพยากรณ์มีอำนาจเรียกตรวจ
บัญชีแลหนังสือสำคัญต่าง ๆ ของสหกรณ์ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้วนั้น
ให้บุคคลผู้รับหน้าที่จัดการสหกรณ์แจ้งข้อความต่าง ๆ เกี่ยวกับ
กิจการของสหกรณ์นั้นแก่กรมพาณิชย์แลสถิติพยากรณ์ตามที่ต้อง
การจะทราบ ถ้าปีใดมีข้อความที่เกี่ยวกับแก่สหกรณ์เป็นข้อ
สำคัญ ถึงเป็นภัยแก่สมาคมหรือเป็นเหตุมิให้ดำเนินการตามพระ
ราชบัญญัตินี้โดยเรียบร้อย เจ้าพนักงานเห็นควรจะลบชื่อสหกรณ์
ซึ่งปีใดมีนั้นเสียจากทะเบียนก็อาจทำได้

เล่ม ๓๓ หน้า ๒๕๐ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๕๕

มาตรา ๘ สมาชิกสหกรณ์ซึ่งจดทะเบียนแล้วนั้น จะออกจาก
สมาคมได้จำเพาะตามข้อบังคับของสหกรณ์เท่านั้น

มาตรา ๑๐ ผู้เคยเป็นสมาชิกในสหกรณ์ซึ่งจดทะเบียนแล้วนั้น
ต้องมีส่วนรับแบกหนี้สหกรณ์ตามจำนวนเงินที่เป็นหนี้อยู่ เมื่อวัน
ซึ่งตนออกจากสหกรณ์นั้น มีกำหนด ๒ ปีนับจากวันซึ่งออกจาก
หมู่สมาชิก

มาตรา ๑๑ ถ้านายทะเบียนซึ่งได้รับตั้งตามพระราชบัญญัติ
สมาคม พ. ศ. ๒๔๕๗ นั้น ได้รับหนังสือสมาคมใดขอจดทะเบียน
และเจ้าพนักงานเห็นเหตุที่ควรเชื่อว่า สมาคมที่จะขอจดทะเบียน
นั้นมีลักษณะเป็นสหกรณ์ก็ดี หรือสมาคมซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว
ตามพระราชบัญญัติสมาคม พ. ศ. ๒๔๕๗ มาขอจดทะเบียนเปลี่ยน
ความประสงค์ไปเป็นอย่างสหกรณ์ก็ดี ให้เจ้าพนักงานทะเบียนที่
กล่าวนี้แจ้งแก่สมาคมนั้นให้ไปกล่าวความประสงค์แก่กรมพาณิชย์
แลสถิติพยากรณ์ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานรับพิจารณาการขอจด
ทะเบียนตามพระราชบัญญัติสมาคม พ. ศ. ๒๔๕๗ ของสมาคมนั้น
อีก เว้นแต่จะมีหนังสือสำคัญมาจากกรมพาณิชย์แลสถิติพยากรณ์
ว่า สมาคมนั้นไม่สมควรจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ตามพระราช
บัญญัติ แลถ้ารับจดทะเบียนเป็นสมาคมใหม่หรือแก้ความประสงค์
เดิมตามพระราชบัญญัติสมาคม พ. ศ. ๒๔๕๗ ก็ไม่มีที่ขัดขวางกับ
ความประสงค์ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒ ข้อความในพระราชบัญญัติสมาคม พ. ศ. ๒๔๕๑ ว่าด้วยวิธีการจัดการของสมาคม ว่าด้วยการเลิกสมาคม แล้วด้วยการกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้นให้ใช้ได้ ในสหกรณ์ทุกข้อที่ไม่ขัดขวางกับข้อความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นเจ้าหน้าที่รักษาแลจัดการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เสนาบดีนั้นมีอำนาจออกข้อบังคับอำนาจวิธีการให้เป็นไป ตามประสงค์แห่งพระราชบัญญัติ แลเมื่อข้อบังคับนั้นได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต แลลงพิมพ์ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ก็ให้ใช้ได้เป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๔ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕
ณ วันที่ ๒๒๑๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศพระราชกำหนดการประทับเสมา

อักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ทรงพระราชดำริหว่า การแขวนเสมาอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ ซึ่งใช้ประทับกันอยู่ในเวลานี้ ยังหาเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกำหนดการใช้แขวนเสมาอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ ดังต่อไปนี้